የምድር ባቡር ሥራ ውል ፤፲፱፮ ዓ/ም

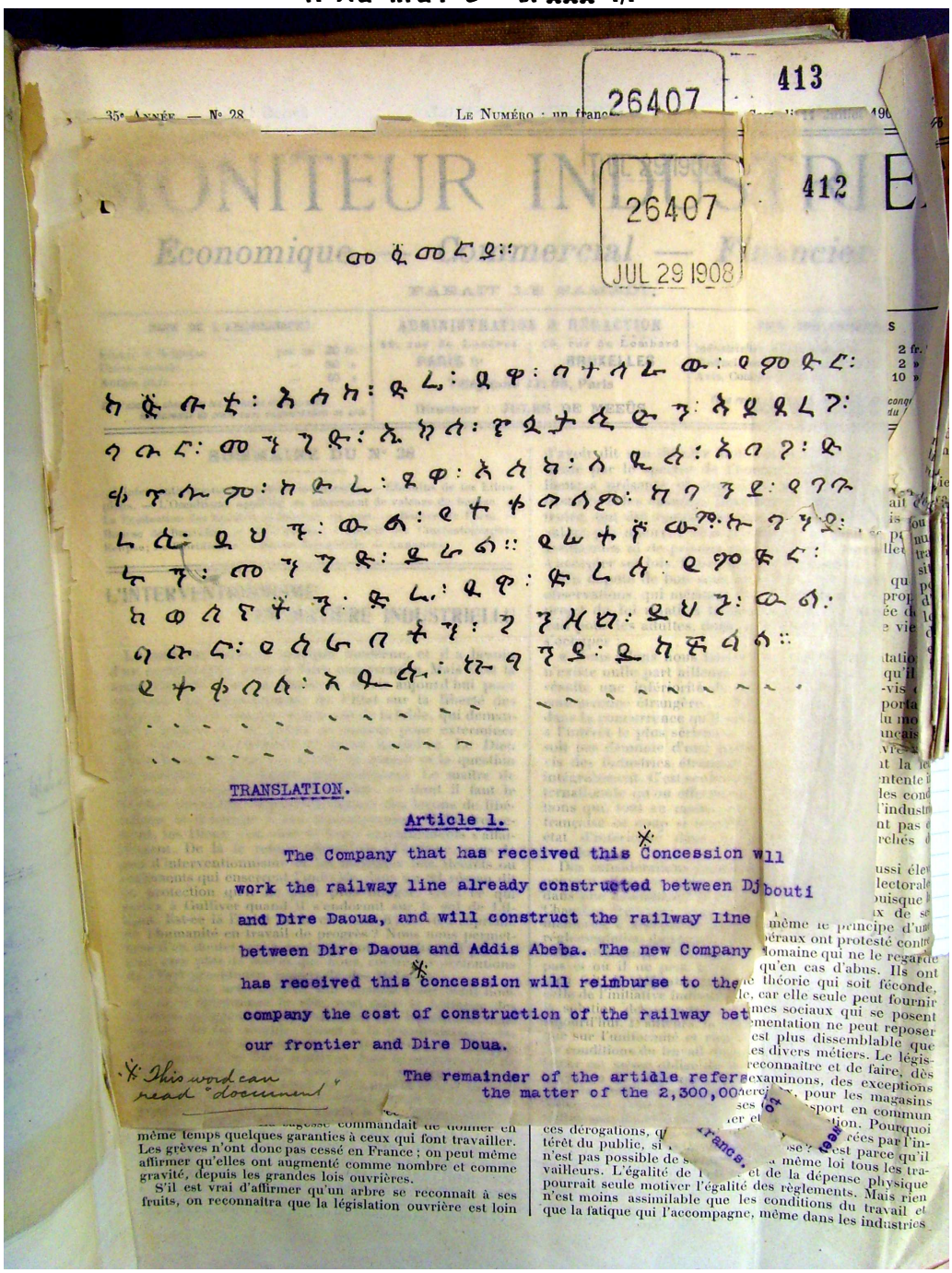

35e Année — N° 28 Le Numéro : un franc

MONITEUR INDUSTRIEL Economique Commercial — Financier

26407 413

26407 412

JUL 29 1908

መ ቊመ ፫ ፡፡

ከ ቋ ጡ ቷ ፡ እ ሰ ከ ፡ ቁ ሌ ፡ ደ ቀ ፡ ባ ተ ሰ ጌ ው ፡ ዐ ፃ ዱ ር ፡
ባ ጡ ር ፡ መ ገ ን ድ ፡ ኢ ከ ሰ ፡ ፣ ደ ታ ሲ ድ ን ፡ እ ደ ደ ረ ን ፡
ቀ ጥ ሉ ም ፡ ከ ድ ሌ ፡ ደ ቀ ፡ እ ሰ ከ ፡ ሰ ቊ ሰ ፡ እ ባ ን ፡ ድ
ሌ ሲ ፡ ደ ህ ን ፡ ው ስ ፡ ዐ ተ ቀ ማ ሳ ይ ፡ ከ ባ ን ደ ፡ ዐ ገ ጡ
ሩ ን ፡ መ ገ ን ድ ፡ ደ ሩ ስ ፡፡ ዐ ሌ ተ ቸ ው ም ፡ ጉ ባ ን ደ ፡
ከ ወ ሰ ኖ ች ን ፡ ድ ሌ ፡ ደ ቀ ፡ ድ ሌ ሳ ፡ ዐ ፃ ዱ ር ፡
ባ ጡ ር ፡ ዐ ሰ ራ ባ ቱ ን ፡ ን ን ዛ ከ ፡ ደ ህ ን ፡ ው ስ ፡
ዐ ተ ቀ ማ ል ፡ እ ዱ ሲ ፡ ጉ ባ ን ደ ፡ ደ ከ ፍ ሳ ል ፡፡

TRANSLATION.

Article 1.

The Company that has received this Concession will work the railway line already constructed between Djibouti and Dire Daoua, and will construct the railway line between Dire Daoua and Addis Abeba. The new Company has received this concession will reimburse to the company the cost of construction of the railway bet our frontier and Dire Doua.

The remainder of the article refers the matter of the 2,300,00

*This word can read "document"

même temps quelques garanties à ceux qui font travailler. Les grèves n'ont donc pas cessé en France ; on peut même affirmer qu'elles ont augmenté comme nombre et comme gravité, depuis les grandes lois ouvrières.

S'il est vrai d'affirmer qu'un arbre se reconnaît à ses fruits, on reconnaîtra que la législation ouvrière est loin

ilaires. Protéger l'ouvr[illegible] ntre les dangers résultant stallations anti-hygién[illegible] , c'est bien, c'est légitime, personne n'a critiqué [illegible] ns qui concernent la salu- é des usines ou des [illegible] rs. On admettra aussi que femmes et des enfan[illegible] soient pas soumis à un tra- dépassant leurs forc[illegible] est alors la santé des indi- s qui est en jeu, et [illegible] tection de la race est chose e toutes nécessaire. [illegible] l n'y a plus de raison pour t d'intervenir quan[illegible] agit de savoir si tel adulte aillera onze heures [illegible] autre neuf seulement. Cela, l'affaire des ouvr[illegible] des syndicats qui les repré- ent. C'est aussi l'[illegible] des circonstances économi- qui règlent l'off[illegible] la demande de travail. L'Etat rien à y voir, c[illegible] restreint la liberté des deux ies en présence, [illegible] il se mêle de la question. e quel droit enf[illegible] vera-t-on un ouvrier robuste et le du salaire [illegible] eut obtenir en travaillant une e ou deux heu[illegible] plus? La question ainsi posée peut être résol[illegible] si on rejette la théorie socia- , qui n'a jam[illegible] duit que des mécomptes et des es en soumett[illegible] dulte à une égalité décevante. conclusion [illegible] es observations est bien facile à ger. Toutes [illegible] s que, dans un programme électoral ans une lo[illegible] tive, on promet à l'ouvrier de dimi- sa misère [illegible] fatigue, par une loi réglementant le ail, on le [illegible] ape. Le règlement n'améliorera ni sa tion ni [illegible] té. Le seul moyen d'obtenir un progrès lui, c'e[illegible] ore de faciliter aux patrons les moyens gment [illegible] industrie et de gagner de l'argent, car ntéré[illegible] solidaires. Mais, si on livre le patron sans nse [illegible] taques de ses rivaux plus libres, on le ruine n [illegible] son personnel à la misère. Les expériences es [illegible] ent cette appréciation. Laissons donc la liberté [illegible] aux autres. Elle seule est féconde.

Ambroise Rendu.

CHEMINS DE FER ÉTHIOPIENS

es actionnaires de la nouvelle Société des Chemins fer Ethiopiens se sont réunis en assemblée générale raordinaire, le 10 courant, à l'effet de délibérer sur les ais (six mois, paraît-il), dans lesquels le Gouverne- ut français devrait mettre la nouvelle Société à même se constituer à son capital définitif. Nos lecteurs ent, en effet, que les statuts de la Société actuelle, au ital provisoire de 1 000 000 de francs, n'ont pas reçu probation obligatoire de l'Empereur Ménélick, et que délégué de cette Société, M. Boyer, a dû prendre l'en- ement de faire porter à 60 millions le capital social, t expliqué que le Gouvernement français n'interven- t qu'au delà de cette somme.

était également convenu que beaucoup d'autres ques- s, dont M. Boyer avait emporté la liste, resteraient à er ultérieurement en cours d'exécution des travaux. . Milliès-Lacroix, reprenant la direction de son Dépar- ent à son retour d'Afrique, plus avisé et plus prudent ses intérimaires, a pensé sans doute que le Gouverne- t ne pouvait pas, pour le règlement de toutes ces stions, s'en remettre au hasard des circonstances, s un pays où, à défaut de tous tribunaux organisés, erprétation des contrats est laissé à l'arbitrage unique ans appel du Souverain; il sait que dans ces condi- s, c'est à coups de fusil, sous prétexte de pénétration ncière et pacifique, que peuvent seulement se solu- ner les questions litigieuses, — comme au Maroc. spérons que les mois, comme pour d'autres les nuits, éront conseil — et un bon conseil — aux artisans de ombinaison dont la Banque de l'Indo-Chine est l'inter- te.

n attendant, voici copie du texte donné comme original en langue abyssine et la traduction littérale de la convention qui devrait régir la construction et l'exploitation du Chemin de fer Ethiopien par la nouvelle Société (1) :

ኤኔ ፡ ዳግማዊ ፡ ምኒልክ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ባ፲ጅ፱ ፡ ዓመተ ፡ ሞሕረት ፡ በመጋቢት ፡ ባ፯ቀን ፡ ለሙሴ ፡ ኦልፍሬድ ፡ ኤልግ ፡ አንጀኔር ፡ ተፈቀደለት ፡ ኩፓንያ ፡ ተከቶየነበረውን ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ሥራና ፡ ኢክስፕሎታሲዮን ፡ ከቀደመውውል ፡ ያልተከማማውን ፡ ቃል ፡ እየለወጥን ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተዳፈውን ፡ ውልና ፡ ሥፈት ፡ ባልቆመው ፡ የኢትዮጵያ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ኩባንያ ፡ ደኩተር ፡ ቤታሊያን ፡ ወኪል ፡ ሆኖ ፡ ከወሰናችን ፡ እንስቶ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ ድረስ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ እንዲአሰራ ፡ ፈቅደንለታል ።

መጀመሪ ።

ከጅቡቲ ፡ እስ ፡ ድሬ ፡ ድዋ ፡ በተሰራው ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ መንገድ ፡ ኢክስፕሎታሲዮን ፡ እያደረገ ፡ ቀጥሎም ፡ ከከድሬድዋ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ ድረስ ፡ ይህን ፡ ውል ፡ የተቀበለ ፡ ኩፓንያ ፡ የባቡሩን ፡ መንገድ ፡ ይሰራል ፡ የፈተኛውም ፡ ኩፓንያ ፡ ከወሰናችንድሬ ፡ ድዋ ፡ ድረስ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ የሰራበትን ፡ ገንዘብ ፡ ይህኑን ፡ ውል ፡ የተቀበለ ፡ አዲስ ፡ ኩፓንያ ፡ ይከፍላል ፡ ደግሞ ፡ ቀድሞ ፡ የምድር ፡ ባቡሩ ፡ ስራና ፡ ኢክስፕሎታሲዮኑ ፡ ተፈቅዶላቸው ፡ የነበሩ ፡ ሰዋች ፡ ላይ ፡ የነበረውን ፡ የኃዝሀይን ፡ ሁለት ፡ ሚሊዮን ፡ ሰስት ፡ ምቶ ፡ ኘ ፡ ፍራንክ ፡ አዲስ ፡ የቆመው ፡ ኩፓንያ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ይከፍላል ፡ ይህኑም ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥትና ፡ ኩፓንያው ፡ አንድነት ፡ ሁነው ፡ ለመስራት ፡ ልክና ፡ መጠን ፡ ተዋው ፡ ለናል ፡ ተዋውለናል ፡ የተዋዋሉ ፡ ትም ፡ በገንዘብም ፡ በሥራም ፡ ቢሆን ፡ የምድር ፡ ባቡሩ ፡ ሰስት ፡ እጅለ ፡ ኩፓንያ ፡ አንድ ፡ እጅ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ እንዲሆን ፡ ነው ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ የሰራው ፡ ስራ ፡ ታስበ ፡ ባራት ፡ አንድ ፡ ለምድር ፡ ባቡሩ ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብ ፡ ይቆጠራል ። ይኸውም ፡ አዲሱ ፡ ኩፓንያ ፡ የሚከፍለው ፡ ሁለት ፡ ሚሊዮን ፡ ሰስት ፡ መቶ ፡ ኘ ፡ ፍራንክ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ካራት ፡ አንድ ፡ ለሚያገባው ፡ ለምድር ፡ ባቡር ፡ ከራና ፡ ኢክስፕሎታሲዮን ፡ ጭማሪ ፡ ይሆነዋል ፡ በዚህም ፡ ገንዘብ ፡ ኩፓንያው ፡ ባመት ፡ ባመቱ ፡ ወለዱን ፡ ከመቶ ፡ አምስት ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ይሰጣል ፡ ባቡሩ ፡ የሚዲድበት ፡ መንገድ ፡ የሚአስቸግር ፡ ነገር ፡ ካላገኘው ፡ በቀር ፡ ከድሬድዋ ፡ አሰበት ፡ ካስበት ፡ አዋሽ ፡ ካዋሽ ፡ በሰሰታ ፡ አድርጐ ፡ እስከ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ ይመጣል ።

ፈተኛ ።

አዲስ ፡ አበባ ፡ ድረስ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ስራ ፡ አልቆ ፡ ባቡሩ ፡ መመላለስ ፡ ከጐመረበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ውል ፡ እስከ ፡ ዘጠና ፡ ዘጠኝ ፡ ዓመት ፡ ይቆያል ፡ በዚህ ፡ በምድር ፡ ባቡር ፡ አጠገብ ፡ ኩፓንያው ፡ መዋቶ ፡ የሚጋጠም ፡ ቢሆን ፡ ከጅቡቲ ፡ እዲስ ፡ አበባ ፡ ድረስ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ባቡር ፡ ለመስራትፈቃድ ፡ አይሰጥም ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ግን ፡ ባቡሩ ፡ ውስጥ ፡ ለጥቅሙ ፡ ዓሚሆን ፡ ፐን ፡ ወደ ፡ ምድር ፡ ባቡር ፡ የሚጋጠም ፡ መንገድ ፡ ሌሰራ ፡ ይቻለዋል ፡ ከድሬድዋ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ ድረስ ፡ ከሚሰራውም ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ መንገድ ፡ ውሉ ፡ ከታተመበት ፡ እንስቶ ፡ እስከአንድ ፡ ዓመት ፡ ኩፓንያው ፡ ስሩውን ፡ ይዝምራል ፡ መሐንድሶቹ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ በገቡ ፡ ጊዜ ፡ የባቡሩ ፡ ስራና ፡ የክስፕሎታሲዮኑ ፡ ተሰርቶ ፡ የሚአልቅበትን ፡ ቀን ፡ ይቆረጣል ።

ፊተኛ ።

ይህ ፡ የባቡሩ ፡ መንገድ ፡ የተጀመረበት ፡ ቀን ፡ እንስቶ ፡ ውሉ ፡ እስ ኪፈጸም ፡ ድረስ ፡ ለንግድ ፡ ኢታና ፡ ለመንገደኛ ፡ የሚአስፈልገውን ፡ ያህል ፡ የሚበቃ ፡ ጋሬን ፡ ባቡር ፡ ያመላለሳል ፡ ላሁንም ፡ ለኋላም ፡ ስለ ፡ ሚሆን ፡ የንግድ ፡ ጉዳይ ፡ ኩፓንያውን ፡ ታላቅ ፡ ችግር ፡ ከለገኘው ፡ በቀር ፡ የምድር ፡ ባቡሩ ፡ እንደንደይኮልበት ፡ እንደሚገባው ፡ ተወን ቅቶ ፡ ጠብቆ ፡ ይኖራል ።

፯ተኛ ፡

ይህ ፡ ውል ፡ ዘመን ፡ እስኪፈጸም ፡ ድረስ ፡ የባቡሩ ፡ እታ ፡ ሲመላለስ ፡ የሚቀመጥለት ፡ የባቡሩ ፡ ማረፊያ ፡ የመሰሪያ ፡ ቤት ፡ ይህኑም ፡ ለመሰለ ፡ ለዚህ ፡ ሁሉ ፡ ስራ ፡ የሚሆን ፡ ቦታ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ለክቶ ፡ ኦለ ፡ ዋጋ ፡ ይሰጣል ፡ ደግሞ ፡ ከወሰናችን ፡ እስከ ፡ ከበረሀው ፡ ድረስ ፡ ሺሚትር ፡ ከድሬድዋ ፡ እንስቶ ፡ አዋሽ ፡ ድረስ ፡ ከአሥ ፡ ሳሌ ፡ ሁለት ፡ መቶ ፡ ሚትር ፡ ካዋሽ ፡ እስከ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ አምሳ ፡ ሚትር ፡ መሬት ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ኩፓንያው ፡ እየለከ ፡ ዋጋ ፡ ይሰጣል ፡ ለዚህ ፡ ለተለካው ፡ ቦታ ፡ ከመሬት ፡ የሚገኙሁት ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ነው ፡ ለባቡሩ ፡ ማረፊያ ፡ ቤት ፡ በሚሰሪበት ፡

(1) Les caractères Ethiopiens ont été prêtés par l'Imprimerie Nationale.

ስፍራ ፡ ሁሉ ፡ ማኅበሩ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ እየተማከረ ፡ ይሰራል ፡ ነገር ፡ ግን ፡ ለባቡሩ ፡ ማረፊያ ፡ ቤት ፡ በማይሰራበት ፡ ስፍራ ፡ ወታደርና ፡ የጦር ፡ መማጀ ፡ ለመጫንና ፡ ለማራገፍ ፡ በዘመቻና ፡ በጦርነት ፡ ጊዜ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ጉዳይ ፡ በሚገኝበት ፡ ስፍራ ፡ ሁሉ ፡ ኩፓንያው ፡ ባቡሩን ፡ አንዲያቆም ፡ ተዋውለናል ፡ የሚቆቆምበትም ፡ ጊዜ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ አስቀድሞ ፡ ያስታውቃቸዋል ፡ ደግሞ ፡ የምድር ፡ ባቡሩ ፡ በሚያደርፍበት ፡ ስፍራ ፡ ቢሆን ፡ በሚመላለስበትም ፡ መንገድ ፡ ቢሆን ፡ ለፈለገበት ፡ ቦታ ፡ ሁሉ ፡ ለባቡሩ ፡ ስራና ፡ ኢክስፕሎታሲዮን ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ሰው ፡ ከልያዘው ፡ ስፍራ ፡ ላይ ፡ ውሀ ፡ እንጨት ፡ ኖራ ፡ አሸዋ ፡ ድንጋይ ፡ ጠጠር ፡ ኩፓንያው ፡ ለዚህ ፡ ሁሉ ፡ ስራ ፡ ብቻ ፡ ሹመስድ ፡ ተፈቀዶለታል ፡፡

፭ተኛ ፡፡

ይህንንም ፡ የባቡሩን ፡ መንገድ ፡ የያዘኩፓንያ ፡ ለዚህ ፡ ባቡር ፡ መንገድ ፡ የተሊግራምና ፡ የስልክ ፡ ሽቦ ፡ በገንዘቡ ፡ ያስተከለል ፡ ለዚህም ፡ ስራ ፡ መላላክ ፡ የሚአስፈልጉትን ፡ ሰራተኞች ፡ ኩፓንያው ፡ ያስቀምጣል ፡፡

በዘሁ ፡ ኩፓንያው ፡ በስተከለው ፡ ቴሊግራምና ፡ የስልክ ፡ ሽቦ ፡ ያማይበቃው ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ኩፓንያው ፡ በገንዘቡ ፡ ሁለተኛ ፡ ሽቦ ፡ ይተክላል ፡ ሽቦውም ፡ የሚተከለው ፡ ባቡሩ ፡ አደረሰበት ፡ ድረስ ፡ ነው ፡ ይኸም ፡ የባቡሩ ፡ ቴሊግራምና ፡ ስልክ ፡ ከባቡሩና ፡ ከኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ጉዳይ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ባለ ፡ ዋጋ ፡ አይነጋገርበትም ፡ ነገር ፡ ግን ፡ የባቡሩ ፡ ክራይ ፡ ከፍለው ፡ በምድር ፡ ባቡር ፡ የሚመላለሱ ፡ ወንገደኞች ፡ የከፈሉበትን ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ይዘው ፡ ከባቡሩ ፡ ከገቡ ፡ ኋላ ፡ በዚህ ፡ ተሊፎንና ፡ ተሊግራም ፡ ቢነጋገሩ ፡ አይከለከሉም ፡፡

፮ተኛ ፡፡

ኩፓንያው ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ሳያማክርና ፡ ሳያስታውቅ ፡ ላሊ ፡ ገንዘብ ፡ አንደይጨምር ፡ ደግሞ ፡ ኩፓንያው ፡ ገንዘቡን ፡ ከምድር ፡ ባቡር ፡ ሥራና ፡ ኢክስፕሎታሲዮን ፡ በቀር ፡ ሲላ ፡ አሬ ፡ አንዳደሰራበት ፡ ይህንንም ፡ ውል ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ አሳልፎ ፡ አንዳይስጥ ፡ ባቡሩን ፡ መሉውንም ፡ ቢሆን ፡ አኩሲታውንም ፡ ቢሆን ፡ በሽያጭም ፡ በሽሪክነትም ፡ ቢሆን ፡ በማከራየትም ፡ ቢሆን ፡ ይህንንም ፡ የመስለ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ኩፓንያው ፡ አንዳይሰጥ ፡ ተከልክሏል ፡፡

፯ተኛ ፡፡

ኩፓንያው ፡ ለምድር ፡ ባቡር ፡ ስራየሚአወጣውን ፡ ዋና ፡ ንንዘብ ፡ አስቀድሞ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ያስታውቃል ፡፡ ለምድር ፡ ባቡር ፡ ስራ ፡ አርዶታ ፡ ባቡሩ ፡ ከሚገባው ፡ ኣቃ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ዕቃ ፡ በቀር ፡ ከመቶ ፡ ስድስት ፡ አንደቀረጥ ፡ ለኩፓንያው ፡ ተፈቅዶለታል ፡ ይህ ፡ ቀረጥ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ አጅምሩክ ፡ ከሚቀረጠው ፡ ቀረጥና ፡ ኩፓንያው ፡ በባቡሩ ፡ ክራይ ፡ ከሚቀበለው ፡ ገንዘብ ፡ በቀር ፡ ነው ፡ ይኸውም ፡ ኩፓንያ ፡ ከመቶ ፡ ስድስት ፡ የሚቀረጠው ፡ ድሬ ፡ ድዋ ፡ ለይ ፡ ነው ፡ ይኸውም ፡ ቀረጥ ፡ የሜገዛመረው ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ስራ ፡ በተገዛመረ ፡ ኩሁለት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ነው ፡ ከዚሁ ፡ ከመቶ ፡ ስድስት ፡ ከሚቀረጠው ፡ ገንዘብ ፡ አራቱ ፡ ለኩፓንያ ፡ ሁለቱ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ይሆናል ፡ ይኸም ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ከመቶ ፡ ሁለት ፡ የሚያሳው ፡ ገንዘብ ፡ ባቡር ፡ ጥቅም ፡ የሚሆነውና ፡ ወደም ድር ፡ ባቡር ፡ ለሚጋጠም ፡ መንገድና ፡ በመለውም ፡ ለንገድ ፡ የሚሆን ፡ መንገድ ፡ ይሰራበታል ፡ ደግሞ ፡ ለምድር ፡ ባቡሩ ፡ ጉብቶ ፡ የሚሄደው ፡ ኣቃ ፡ ብቻ ፡ አባቡሩ ፡ ማረፊያ ፡ ድረስ ፡ አጅምሩክ ፡ ከሚቀረጠው ፡ ገንዘብ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ቀረጥ ፡ የለበትም ፡፡

፰ተኛ ፡፡

ኩፓንያው ፡ ለምድር ፡ ባቡሩ ፡ ስራመጀመሪ ፡ የሚአወጣው ፡ ክጠታል ፡ የሚባለው ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ደግሞ ፡ ከሚያመላለሰው ፡ ኣቃ ፡ ከራይ ፡ ከሚቀበለው ፡ ገንዘብ ፡ በምድር ፡ ባቡሩም ፡ ከሚገባውና ፡ ከሚወጣው ፡ ዕቃ ፡ ከመቶ ፡ አራት ፡ አንዲቀረጥ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ የፈቀደለት ፡ ገንዘብ ፡ ለምድር ፡ ባቡር ፡ ስራ ፡ ያልበቃ ፡ አንደሆነ ፡ ኩፓንያው ፡ ከፈረንሣዊ ፡ መንግሥት ፡ አርዳታ ፡ ገንዘብ ፡ ቢወስድ ፡ አይከለከልም ፡ ነገር ፡ ግን ፡ ኩፓንያው ፡ በውነት ፡ ገንዘብ ፡ ከልጐደለበት ፡ የፈረንሣዊ ፡ መንግሥት ፡ ገንዘብ ፡ መስጠት ፡ አይገባው ፡፡

፱ኛ ፡፡

ከዚህ ፡ ቀደም ፡ በኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ያለውን ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ አውንም ፡ ወደፊት ፡ የሚአበጀውን ፡ የባቡር ፡ መንገድ ፡ ኩፓንያው ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ አንስቶ ፡ ለመለወጥ ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ባቡር ፡ ቀጥሎ ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ ዓሚዲድ ፡ ባቡር ፡ ኩፓንያው ፡ ለመስራት ፡ የፈለገ ፡ አንደሆነ ፡ አለ ፡ ኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ፈቃድ ፡ አይሠንአትም ፡ ኩፓንያውም ፡ የሚጽፈውን ፡ አስታቱ ፡ አስቀድሞ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ወንግሥት ፡ ያስታውቃል ፡ ከዚህም ፡ በሁአላ ፡ አስታቴና ፡ በዚህ ፡ በተጻፈው ፡ ውል ፡ ያልተስማማ ፡ ነገር ፡ የተገኘበት ፡ አንደሆነ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ለኩፓንያው ፡ አስታውቆ ፡ ነገሩ ፡ አንዲስወገ ፡ የደርጋል ፡፡

፲ረኛ ፡፡

ካማከራዎች ፡ ማኅበር ፡ ጋራ ፡ የሚቀመጥ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ይሾማል ፡ ማኅበሩም ፡ የሚሾማቸውን ፡ ዋና ፡ አለቃና ፡ ወኪል ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ያስታውቃል ፡፡ እነዚያም ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ ለመቀመጥ ፡ የሚሾሙት ፡ ወኪል ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ያልተስማማ ፡ አንደሆነ ፡ ኩፓንያው ፡ ይለውጣል ፡ ይህ ፡ ውል ፡ በስራትና ፡ በማእረግ ፡ አንዲፈጸም ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ተቆጣጣሪ ፡ ይሾማል ፡፡ ይኸውም ፡ ተቋጣሪ ፡ የፈረንሳዊ ፡ መንግሥት ፡ ከሚሾመው ፡ ተቋጣሪ ፡ ጋራ ፡ አንድነት ፡ ሁነዉ ፡ የምድር ፡ ባቡሩን ፡ ሥራና ፡ ኢክስፕሎታሲዮን ፡ ይጠብቃሉ ፡ ደመወዛቸውን ፡ ኩፓንያ ፡ ይችላል ፡፡

፲፭ኛ ፡፡

በዚህ ፡ ባቡር ፡ የሚመላለሰውን ፡ የመንባደኛና ፡ የንግድ ፡ ዕ[illegible] ክራይ ፡ የሚቆርጥ ፡ ኩፓንያው ፡ ነው ፡ ነገር ፡ ግን ፡ ክራዮን ፡ ሲመ[illegible] ዛሬ ፡ ካለው ፡ ክራይ ፡ በታች ፡ ማሳነስ ፡ ነውንንጅ ፡ ማብለጥ ፡ አ[illegible] ቸውምም ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ጉዳይ ፡ በባቡሩ ፡ የሚመላ[illegible] ሰው ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ለሲላ ፡ ሰው ፡ ከማ[illegible] ለው ፡ ከዋናው ፡ ዋጋ ፡ ግድሎ ፡ አኩሲታ ፡ ዋጋ ፡ ሰዋቶ ፡ ያልፋ[illegible] ያኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ሹማምቶች ፡ በባቡሩ ፡ ሲመላለሱ ፡ ከንሰ[illegible] ቸው ፡ እንደዚሁ ፡ አኩሲታ ፡ ዋጋ ፡ ያልፋሉ ፡ እነዚህም ፡ የሚመላ[illegible] ሰዎች ፡ የመንግሥት ፡ ሰዎች ፡ መሆናቸው ፡ የሚያስታውቅ ፡ በኢ[illegible] ጵያ ፡ መንግሥት ፡ ማኅተም ፡ የታተመ ፡ በምስክር ፡ ወረቀት ፡ ይይዝ[illegible] ይህንውል ፡ የተቀበለ ፡ ኩፓንያ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ የሚሊከው ፡ ፖስታና ፡ ፖስታውን ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ የስልክም ፡ ቃል ፡ የያዘ ፡ ሽረሃ[illegible] ቢሆን ፡ አለ ፡ ዋጋ ፡ በባቡሩ ፡ ይመላለሳል ፡ ከሲላው ፡ ኣቃ ፡ በፈ[illegible] የሚነሳው ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ኣቃ ፡ ነው ፡ ለጦርነት ፡ ጊ[illegible] ለሁሉም ፡ ነገር ፡ የምድር ፡ ባቡሩ ፡ በኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ፈቃ[illegible] ያድራል ፡ በጠርነት ፡ ጊዜ ፡ የኢትዮጵያ መንግሥት ፡ ሠራዊትና ፡ የጦ[illegible] መሳሪ ፡ ሁሉ ፡ ከስራተኞች ፡ ደመወዝ ፡ ከባቡር ፡ ማስከፈ ፡ በዋ[illegible] ለባቡሩ ፡ ክራይ ፡ አይሰጥም ፡ ኩፓንዮቹም ፡ አለ ፡ ኢትዮጵያ ፡ መ[illegible] ሥት ፡ ደብደቢ ፡ ለዘህ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ወታደርና ፡ የጦር ፡ መሳሪ ፡ አግብተው ፡ ማምጣትና ፡ መውሰድ ፡ አይቻላቸውም ፡ አለ ፡ ትእዛዝ ፡ አግብተው ፡ የተገኙ ፡ አንደሆንግን ፡ የምድር ፡ ባቡሩ ፡ ለኢትዮ[illegible] መንግሥት ፡ ይጸኃሉ ፡ ነገር ፡ ግን ፡ ኩፓንያው ፡ ሳያውቅ ፡ ጎንዲበ[illegible] ድር ፡ ባቡሩ ፡ የወር ፡ መሳሪ ፡ አግብቶ ፡ የተገኘበት ፡ አንደሆን ፡ ከነ[illegible] ዲው ፡ ጋራ ፡ ይፈራረደ ፡ ል ፡፡

፲ፍተኛ ፡፡

በኢትዮጵያ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ለመስራት ፡ ይህ ፡ ውል ፡ ስለተፈቀደለት ፡ ኩፓንያው ፡ ከምድር ፡ ባቡሩ ፡ ከሚቀበለው ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ግብር ፡ ይሰማል ፡ የሚሰጠው ፡ ም ፡ ግብር ፡ ባመት ፡ ኩባንያው ፡ ከሚቀበለው ፡ ባንድ ፡ ኪሎሜትር ፡ ከስድስት ፡ ሽ ፡ ጅምሮ ፡ እስከ ፡ ስምንት ፡ ሽ ፡ ፍራንክ ፡ ከመቶ ፡ አስራምስት ፡ ከስምንት ፡ ሺ ፡ እስከ ፡ አስር ፡ ሺ ፡ ከመቶ ፡ ሐያ ፡ ከስር ፡ ሺ ፡ በላይከመቶ ፡ ሐያ ፡ አምስት ፡ ነው ፡ ይህ ፡ ግብር ፡ በኢትዮጵያ ፡ ግዛት ፡ በተሰራው ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ሁሉ ፡ ወሰ ፡ ኣስኪያልቅ ፡ ይኖራል ፡፡

፲ፎተኛ ፡፡

በኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ ኩፓንያው ፡ የሚስራው ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ እንዳይነካ ፡ የመንግሥት ፡ ዘበኛ ፡ ዮጠብቃል ፡ ለማስመጣ ፡ የሚያቆያቸው ፡ ዘበኞች ፡ የሚቀመጡበት ፡ ቤትና ፡ ደመወዛቸውን ፡ ኩፓንያው ፡ ይሰማል ፡ እነዚሁ ፡ የባቡሩን ፡ መንገድ ፡ ያሚጠብቁ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ሰዎችና ፡ ስንቃቸውም ፡ መሳሪያቸውም ፡ ባ[illegible] ቡሩ ፡ አለ ፡ ዋጋ ፡ ይመላለሳል ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ሳይሰማ ፡ ሳያውቅ ፡ ድንገት ፡ አደጋ ፡ ወድቆ ፡ ባለታሰበ ፡ ምክንያት ፡ በኩፓንያው ፡ ላይ ፡ ወደ ፡ ምድር ፡ ባቡሩ ፡ ጥፋት ፡ ና ፡ መበላሽት ፡ ኢመጣበት ፡ በንደዚሀያለ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ አያልፍም ፡፡

፲ፀተኛ ፡፡

ይህ ፡ ውል ፡ ዘመን ፡ ሲፈጸም ፡ ከኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ወሰን ፡ ወዲህ ፡ ያለውን ፡ ባቡር ፡ ከነመሳሪው ፡ የተሰራውንም ፡ ማናቸውንም ፡ ስራ ፡ የማይንቀሳቀሰውንም ፡ መሳሪ ፡ ሁሉ ፡ ኩፓንያው ፡ ለኢትዮጵ[illegible] መንግሥት ፡ አለዋጋ ፡ ይለቃል ፡ የሚነሳውን ፡ ኣቃና ፡ ለባቡሩ ፡ መ[illegible] ቂያ ፡ የተሰናደውን ፡ ስንቅ ፡ ኩፓንያው ፡ ያስቀራል ፡ ነገር ፡ ግን ፡ ኩ[illegible] ንያው ፡ ከሚአስቀረው ፡ ገንዘብ ፡ ለሙሉ ፡ ወይም ፡ ለኩሌታውን ፡ የኢ[illegible] ትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ማስቀረት ፡ የፈለገ ፡ አንደሆን ፡ ጨዋ ፡ ለ[illegible] ጠው ፡ ዋጋውን ፡ ለኩፓንያው ፡ ሰዋቶ ፡ ያስቀራል ፡፡

፲፯ተኛ ።

የኢትዮጵያ ፡ መንግሥትና ፡ ኪ.ምፓንያው ፡ በውል ፡ ትርጓሚ ፡ ዓተነሳ ፡ ያልተስማሙ ፡ እንደሆን ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ ውል ፡ የተጻፈውን ፡ ትእዛዝ ፡ ስራ ፡ ት ፡ ሁሉ ፡ ኩምፓንያው ፡ ለጭራሽ ፡ ያልፈጸመ ፡ እንደሆን ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ አንድ ፡ ጮዋ ፡ ኩምፓንያው ፡ አንድ ፡ ጨዋ ፡ ይመርጣሉ ፡ እነዚህም ፡ ዓተመረጡ ፡ ሁለቱ ፡ ሽማግሎች ፡ ያልተስማሙ ፡ እንደሆን ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥትና ፡ ኩምፓንያው ፡ ሰስተኛ ፡ አንድ ፡ ጮዋ ፡ መርጠው ፡ ነገሩ ፡ ያልቃል ።

፲፰ተኛ ።

የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ከማኅበራ ፡ ከማከፈሮች ፡ ጋራ ፡ የሚቀመጥ ፡ አንድ ፡ ወኪል ፡ ይሸማል ፡ ስራውም ፡ ስራውም ፡ ደመወዙም ፡ አንደሌሎቹ ፡ አማከፈሮች ፡ ሁሉ ፡ ትክክል ፡ ነው ፡ ይህም ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ኩባንያ ፡ ዋና ፡ እንደራሲውን ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ ያስቀምጣል ።

፲፱ተኛ ።

ለዚህ ፡ ለምድር ፡ ባቡር ፡ ስራ ፡ የሚሆን ፡ መስሪና ፡ ብረት ፡ የድን ጋይስሰልም ፡ ከያይነቱ ፡ ለባቡር ፡ ስራ ፡ ዓሚአስፈልገውን ፡ አቃ ፡ ሁሉ ፡ ሊያመጣ ፡ ቀረጥ ፡ የለበትም ፡ በኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ግዛት ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ኩምፓንያ ፡ ለነጋዲ ፡ አመት ፡ የሚሰጠውን ፡ ሰነድና ፡ የቃ ምጠበቂያ ፡ ወረቀት ፡ ሁሉ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ታምብር ፡ ~~ርግበታል ፡ ል ፡ የታምብሩም ፡ ከመቶ ፡ ፍራንክ ፡ የግርሽ ፡ አኩሊታ ፡ ነው ፡ ~~ ፡ ውም ፡ የታምብር ፡ ዋጋ ፡ ስለ ፡ አስታቲክ ፡ ነውና ፡ ለኢ ትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ይገባል ።

፲፳ተኛ ።

ይህ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ኩምፓያ ፡ ይህንን ፡ ውል ፡ መንግሥት ፡ ለሦነ ፡ ውል ፡ አሳልፎ ፡ አንዳይሰጥ ፡ ለሊላም ፡ ኩምፓያ ፡ አንደይሸጥና ፡ አንዳ ይለውጥ ፡ ተዋውለናል ፡ ይህም ፡ ውል ፡ አሁለት ፡ ለይ ፡ ተጽፍ ፡ አንዱ ፡ በኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ አጅ ፡ ሁለተኛው ፡ በኩምፓያ ፡ አጅ ፡ ይቀመጣል ። ጳጉሜን ፡ ፲፱፻፰ ሙተ ፡ ምሕረት ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ ከተማ ፡ ተጻፈ ።

TRADUCTION

Nous, Ménélik II, Roi des Rois d'Ethiopie,

Nous donnâmes le 1er Magabit 1886 à M. Alfred Ilg, ingénieur, et à une Compagnie formée (par lui) l'autorisation de construire et d'exploiter un chemin de fer. Des divergences s'étant produites au sujet de l'ancienne convention, nous en modifiâmes les termes et ensuite l'acte étant devenu caduc, nous avons accordé à la Compagnie des Chemins de fer d'Ethiopie, dont le Docteur Vitalien est le représentant, l'autorisation de construire un chemin de fer de notre frontière à Addis Ababa.

Article premier

La Compagnie qui a accepté la présente convention continuera l'exploitation du chemin de fer construit entre Djibouti et Diré Daoua et poursuivra l'achèvement des travaux jusqu'à Addis Ababa.

La nouvelle Compagnie qui a accepté la présente convention paiera le montant de la partie du chemin de fer construit par l'ancienne Compagnie entre notre frontière et Diré Daoua.

La nouvelle Compagnie constituée payera au Gouvernement Ethiopien la somme de deux millions trois cent mille francs dus à S. M. par les anciens concessionnaires.

La dite Compagnie et le Gouvernement Ethiopien poursuivant en commun la construction du chemin de fer, après avoir pesé soigneusement les proportions et les quantités, nous sommes convenus que, soit en capital, soit en travaux, la Compagnie y entrerait pour trois parts et le Gouvernement Ethiopien pour une part.

Après estimation faite des travaux déjà exécutés par le Gouvernement Ethiopien, une part sur quatre sera imputée au Chemin de fer.

Sur les deux millions trois cent mille francs que la Compagnie doit payer au Gouvernement Ethiopien, un quart sera accordé à la Compagnie à titre supplémentaire pour les travaux et l'exploitation. Pour cette somme, la Compagnie payera un intérêt annuel de 5 p. c. au Gouvernement Ethiopien. Le tracé suivi par le chemin de fer, à moins de sérieuses difficultés, ira de Diré Daoua à l'Assabot, de l'Assabot à l'Aouache, de l'Aouache à Addis Ababa par Bossette.

Article 2

La présente convention est faite pour une durée de 99 ans à partir du jour où, les travaux étant terminés, la circulation commencera.

Le Gouvernement Ethiopien ne donnera à personne l'autorisation d'établir un chemin de fer concurrent (*litt*, aboutissant) entre Djibouti et Addis Ababa; cependant le Gouvernement Ethiopien pourra construire des routes aboutissant à la ligne de chemin de fer, s'il le juge utile.

La Compagnie commencera les travaux entre Diré Daoua et Addis Ababa dans le délai d'un an à partir de la signature du présent contrat. Ils seront considérés comme terminés le jour où les ingénieurs étant arrivés à Addis Ababa procéderont à l'exploitation.

Article 3

A partir du jour où le chemin de fer sera ouvert à la circulation jusqu'à la fin, un nombre suffisant de voitures sera mis au service des marchandises et des négociants. Pour le présent et pour l'avenir, à moins de difficultés graves, pour ce qui touche le commerce, la Compagnie veillera à ce que le chemin de fer soit tenu en bon état.

Article 4

Jusqu'à l'expiration de la présente convention, pour la circulation des marchandises, le Gouvernement Ethiopien mesurera et fournira gratuitement les terrains pour les stations du chemin de fer, les ateliers et pour tous les travaux du même genre.

En outre, le Gouvernement Ethiopien concède après mesuration et gratuitement, de notre frontière jusqu'à Diré Daoua, mille mètres de terrain, de Diré Daoua jusqu'à l'Aouache 200 mètres dans le désert, et 50 mètres de l'Aouache à Addis Ababa. Le sous-sol reste la propriété du Gouvernement Ethiopien.

La Compagnie prendra l'avis du Gouvernement Ethiopien pour fixer les endroits où les stations seront construites.

Mais le Gouvernement Ethiopien pourra établir là où sont les stations un emplacement pour charger ou décharger les troupes et le matériel de guerre.

En cas d'expédition où de guerre le Gouvernement pourra créer des arrêts partout ou il le désirera. Il fera connaître d'avance le temps pendant lequel la circulation sera arrêtée.

Le personnel de la Compagnie est autorisé à prendre, même en dehors des [terrains de] la concession, l'eau, le bois, la chaux, le sable, les pierres et le gravier, mais seulement pour les travaux de la Compagnie.

Article 5

La Compagnie concessionnaire établira à ses frais un fil télégraphique le long de la voie. Le personnel chargé de ces travaux sera entretenu par la Compagnie.

Au cas où ce fil ne suffirait pas, la Compagnie établira à ses frais un second fil.

Le fil suivra partout la voie du chemin de fer jusqu'au point d'arrivée.

En dehors du Gouvernement Ethiopien pour ses affaires, personne ne pourra téléphoner, cependant les voyageurs qui circuleront en chemin de fer après avoir payé leur place et munis de leur billet, pourront se servir du télégraphe et du téléphone.

Article 6

La Compagnie ne pourra pas augmenter son capital sans en avoir informé le Gouvernement Ethiopien et s'être entendu avec lui.

La Compagnie ne pourra employer son capital qu'à la construction et à l'exploitation du chemin de fer.

Elle ne pourra transmettre ni en entier, ni en partie sa concession à une autre personne (à un tiers), soit par vente, association, location, ou tout autre moyen.

Article 7

La Compagnie fera connaître au Gouvernement Ethiopien combien se monte le capital destiné aux travaux du Chemin de fer.